

IQTISODIYOT SOHASINI RAQAMLASHTIRISH VA SUN'İY INTELLEKTNING AHAMIYATI

Togayeva Zamira Fayzullayevna

**Ixtisoslashtirilgan ta'lim muassasalari agentligi, Inson resurslarini boshqarish va
rivojlantirish bo'limi boshlig'i**

E-mail: togaevazamira55@gmail.com

Safarova Zilola Olimjonovna

“ONE-NET” MCHJ, Ish yuritish va kadrlar ishi bo'yicha bosh mutaxassis

E-mail: safarovazilola@gmail.com

Ismailov Ulug'bek O'ktamboy o'g'li

**Ixtisoslashtirilgan ta'lim muassasalari agentligi, Ixtisoslashtirilgan
maktab va maktab-internatlari bilan ishlash bo'limi yetakchi mutaxassis**

E-mail: ismailovulugbek535@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.16360983>

Annotatsiya: Mazkur maqolada iqtisodiyot sohasini raqamlashtirish va sun'iy
intellektning mazkur soha rivojida ahamiyati to'g'risida ma'lumotlar keltirilgan.

Kalit so'zlar: iqtisodiyot, sun'iy intellekt, raqamlashtirish, iqtisodiy tengsizlik, xarajat.

ЗНАЧЕНИЕ ЦИФРОВИЗАЦИИ И ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В СФЕРЕ ЭКОНОМИКИ

Тогаяева Замира Файзуллаевна

**Агентство специализированных образовательных учреждений, Руководитель
отдела управления и развития человеческих ресурсов**

E-майл: togaevazamira55@gmail.com

Сафарова Зилола Олимжоновна

**“ONE-NET” МЧЖ, Специалист по кадровой работе и управлению персоналом
главный специалист**

E-майл: safarovazilola@gmail.com

Исмаилов Улуғбек Ўқтамбой ўғли

**Агентство специализированных образовательных учреждений, Отдел по работе с
специализированными школами и интернатами ведущий специалист**

E-майл: ismailovulugbek535@gmail.com

Аннотация: В данной статье приведена информация о цифровизации экономики и
значении искусственного интеллекта для развития данной сферы.

Ключевые слова: экономика, искусственный интеллект, цифровизация,
экономическое неравенство, расходы.

THE IMPORTANCE OF DIGITALIZATION OF THE ECONOMY AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE FIELD OF ECONOMICS

Togayeva Zamira Fayzullayevna

**Agency for specialized educational institutions, Head of the Human resources
management and development department**

E-mail: togaevazamira55@gmail.com

Safarova Zilola Olimjonovna

“ONE-NET” MCHJ, Senior specialist in Personnel management and human resources

E-mail: safarovazilola@gmail.com

Ismailov Ulug'bek O'ktamboy o'g'li

**Agency for specialized educational institutions, Leading specialist in the Department
for collaboration with specialized schools and boarding schools**

Abstract: This article contains information about the significance of digitization of the economy and artificial intelligence in the development of this sector.

Key words: economy, artificial intelligence, digitization, economic inequality, expenditure.

Kirish. So'nggi yillarda texnologiyaning rivojlanishi iqtisodiyot sohasini tubdan o'zgartirib, raqamlashtirish va sun'iy intellekt (SI)ning keng qo'llanilishiga olib kelmoqda. Bu jarayonlar nafaqat iqtisodiy faoliyatning samaradorligini oshirish, balki yangi bozorlar, ish o'rinlari va iqtisodiy munosabatlarning yangi shakllarini yuzaga keltirmoqda. Maqolada raqamlashtirish va sun'iy intellektning iqtisodiyotdagi o'rni, imkoniyatlari va muammolari, shuningdek, ularning mamlakatlar va xalqaro hamkorlikdagi ahamiyati tahlil qilinadi.

Raqamlashtirish — bu ma'lumotlarni raqamli formatga o'tkazish va texnologiyalar yordamida ularni boshqarish jarayonidir. Bu jarayon iqtisodiyotda ishlab chiqarish, bozorlarga kirish, moliyaviy xizmatlar, logistika va boshqalar sohalarida keng qo'llanilmoqda. Raqamlashtirishning asosiy maqsadi — faoliyat samaradorligini oshirish, xarajatlarni kamaytirish va mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilash. Misol uchun, bank sektorida raqamli texnologiyalar orqali onlayn bank xizmatlari, mobil ilovalar va avtomatlashtirilgan tizimlar keng qo'llanilmoqda. Bu esa nafaqat mijozlar uchun qulaylik, balki banklar uchun ham operational xarajatlarni kamaytirishga yordam bermoqda. Raqamlashtirish shuningdek, ijtimoiy va iqtisodiy tengsizliklarni kamaytirishga ham imkon yaratmoqda, chunki keng jamoatchilik uchun moliyaviy xizmatlar yanada ochiq va kirish mumkin bo'lmoqda.

Sun'iy intellektning iqtisodiyotdagi roli

Sun'iy intellekt — bu kompyuter tizimlarining inson intellekti bilan taqqoslanadigan faoliyatini amalga oshirish qobiliyati. SI texnologiyalari ma'lumotlarni tahlil qilish, prognoz qilish, optimallashtirish va avtomatlashtirishda keng qo'llanilmoqda. Iqtisodiyotda SI ning roli juda katta bo'lib, u ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish, bozor tendensiyalarini aniqlash, xarajatlarni optimallashtirish va hatto yangi mahsulot va xizmatlarni yaratishda yordam bermoqda. Masalan, sun'iy intellekt asosidagi tahlil tizimlari bozorlar dinamikasini kuzatib boradi va iqtisodiy holatni prognoz qiladi. Bu esa, siyosatchilar va korxonalar uchun muhim qarorlar qabul qilishda yordam beradi. Shuningdek, SI yordamida ishlab chiqarish jarayonlarida texnologik jarayonlar optimallashtiriladi, inson faktoriga bog'liq muammolar kamayadi va xavfsizlik masalalari yaxshilanadi.

Raqamlashtirish va SI ning imkoniyatlari

Raqamlashtirish va sun'iy intellekt iqtisodiyotda quyidagi asosiy imkoniyatlarni taqdim etadi:

- Yangi bozorlar va xizmatlar yaratish: Raqamli platformalar va SI texnologiyalari yangi mahsulot va xizmatlarni ishlab chiqish imkonini beradi, bu esa iqtisodiyotda innovatsiyalarni kuchaytiradi.
- Ishlab chiqarish samaradorligini oshirish: Avtomatlashtirish va optimallashtirish jarayonlari ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytiradi va mahsulot sifatini yaxshilaydi.
- Xarajatlarni kamaytirish: Raqamli texnologiyalar yordamida ma'lumotlar tahlili va boshqaruv tizimlari xarajatlarni qisqartiradi.

- Mijozlar bilan interaktivlik: Onlayn platformalar va sun'iy intellekt asosidagi xizmatlar yordamida mijozlar ehtiyojlariga moslashtirilgan takliflar ishlab chiqiladi.
- Ma'lumotlar asosida qarorlar qabul qilish: Katta hajmdagi ma'lumotlar tahlili va mashinani o'qitish yordamida aniq va tezkor qarorlar qabul qilish imkoni yaratiladi.

Garchi raqamlashtirish va SI katta imkoniyatlar yaratadigan bo'lsa-da, ular bilan bog'liq muammolar ham mavjud:

- Ma'lumotlarning maxfiyligi va xavfsizligi: Raqamli tizimlar va ma'lumotlar bazalariga tahdidlar, shaxsiy va korporativ ma'lumotlarning o'g'irlash xavfi mavjud.
- Ish o'rinlarining qisqarishi: Avtomatlashtirish va SI texnologiyalarining keng qo'llanilishi ayrim mutaxassislar va ishchi kuchining qisqarishiga olib kelishi mumkin.
- Texnologik muvofiqlik va infrastrukturani rivojlantirish: Raqamlashtirish uchun zarur bo'lgan yuqori texnologik infratuzilma va raqamli madaniyatni rivojlantirish muhim ahamiyatga ega.
- Qonun va tartiblar muammosi: Sun'iy intellekt va raqamli texnologiyalar bilan bog'liq huquqiy muammolarni hal qilish uchun yangi qonunlar va standartlar ishlab chiqilishi zarur.

Raqamlashtirish va sun'iy intellektning rivojlanishi xalqaro hamkorlikni talab qiladi. Dunyo miqyosida texnologik bilim va tajribalarni almashish, standartlarni yaratish va muhofaza qilish uchun yuqori darajadagi hamkorlik zarur. Bu jarayonlar mamlakatlar o'rtasida iqtisodiy raqobatbardoshlikni oshiradi va global iqtisodiyotning barqarorligini ta'minlaydi.

Kelajakda, sun'iy intellektning yanada rivojlanishi bilan, iqtisodiyotda avtomatlashtirilgan va ma'lumotlarga asoslangan qarorlar qabul qilish keng tarqaladi. Bu esa ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatishda yangi imkoniyatlar yaratadi, shuningdek, inson resurslarini yangi kompetensiyalar va malakalar bilan jihozlashni talab qiladi.

Xulosa. Iqtisodiyot sohasini raqamlashtirish va sun'iy intellektning integratsiyasi, zamonaviy iqtisodiy rivojlanish uchun muhim omil bo'lib, u nafaqat ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, balki yangi imkoniyatlar yaratish va muammolarni hal qilishda ham yordam beradi. Biroq, bu jarayonlar bilan bog'liq muammolarni hal qilish uchun inovatsion yondashuvlar, huquqiy bazani takomillashtirish va xalqaro hamkorlik muhim ahamiyatga ega. Raqamlashtirish va SI texnologiyalarining to'g'ri va mas'uliyatli qo'llanilishi iqtisodiy rivojlanishni tezlashtiradi va inson farovonligini oshirishga xizmat qiladi.

References:

Используемая литература:

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Raqamli iqtisodiyot asoslari. O'quv qo'llanma – TATU, 2023.
2. Sun'iy intellekt: Nazariya va amaliyot. – Darslik. – Toshkent: Fan, 2022.
3. Russell S., Norvig P. "Artificial Intelligence: A Modern Approach". – Pearson Education. 2021.